

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

□ سینمای سیاهان

اکنون ۵۰ سال است که سیاهپستان در اتحادیه‌های فیلم و سینمای آمریکا از فعالیت بازمانده‌اند و صرفاً رلهای کلیشه‌ای و تعیین شده و ناچیز به عهده آنها محول می‌گردد.

آنها به این ترتیب از جنبه‌های کارگردانی و فنی این صنعت مطلقاً دور مانده‌اند. سابقاً در نتیجه تعصب بسیاری از مسائل مربوط به سیاهان در دهه هفتم نادیده انگاشته می‌شد.

تنها بازیگران آن سالها که منظماً روی پرده دیده می‌شد سیندنی پوایه بود که دوام بازار فروش را در ایالات جنوبی آمریکا سبب می‌شد. استثنائی هم براین قاعده وجود داشت، از آن جمله فیلم *Porgy and Bess* بود که از نظر طرفداران تبعیض ترازی فیلم جدال برانگیزی تلقی شد. وعده زیادی از سیاهان آن را توطئه نابکارانه‌ای برای رسوا کردن بیشتر سیاهان تلقی کردند.

صحنه عظیم و پرخرج آن هنگام فیلمبرداری در آتش سوخت و این را هیچ یک از بازیگران سیاه حادثه و اتفاق نپنداشتند. اکنون همه چیز ناگهان تغییر نموده است. دوران تجربه سیاهان در سینما پایان بافته است و این به خاطر دلائل اقتصادی نیز هست.

فیلمهایی که برای تمثیل سیاهپوست تهیه می‌شوند با موقفيت تجاری روبرو هستند. یکی از راه‌هایی که برای رهانی از بن بست اقتصادی فیلم به نظر تهیه کنندگان رسمیه است ساختن فیلم برای سیاهان است. زیرا سیاهان که بالاترین آمار را از نظر افراد تحصیل کرده و بیکار دارند با جنبشی ناگهانی و سریع به سینما روی می‌آورند. در میان این فیلمها جاسوسان سیاه، گانگسترها و سیاه، دزدان دریائی سیاه انقلابیون سیاه و حتی عیسی سیاهپوست نیز دیده می‌شوند.

در حقیقت سیاهپستان محتاطانه به صنعت سینما می‌نگرند. آنها می‌خواهند بدانند حال که همه چیز در حال دگرگون شدن است چه کسی می‌خواهد قهرمان آنها شود. آیا این

هم از شگردهای هالیوود است با یک جوش و خروش فرهنگی سیاه به معنی واقعی که ناسی از جبیش و مخالفت با هرج و مرچ است. هر چند بیشتر فیلمهای جدید سیاهان از نظر کیفیت در سطح بالائی هستند. بلکه از بهترین کارگردانها، گوردون پارکر است که موفقیت فیلم پلیسی او بنام «شفت» این فیلم را به مرکز تفریحی سیاهان نیز کشاند. بعضی از منتقدان سینما این فیلم را نمونه نرفت آوری مانند Sweetback برای جوانان پنداشته‌اند اما پارکر عقیده دارد که این کارآگاه متهر نمی‌تواند برای هر شخصی نمونه باشد. او یک نمونه معمولی انسان سیاهپوست است. به نظر او شهر از کسانی چون شفته، پر است.

پارکر میگوید ما با هرچه که در گذشته این فیلمها اشتباه کاری نداریم. اکنون صنعت سینما تشخیص داده است که از این فیلمها از هر جنبه‌ای باید مواظبت و حمایت شود خصوصاً تشویق سیاهان لازم است. من برای فروش و یخش شفت از یک شرکت تجاری سیاهپوستان باری گرفتم و اینکار با موفقیت انجام شد. بیشتر کارگردانهای سفیدپوست فیلمنامه‌های سیاهان را بد تعبیر می‌کنند. چون سفیدپوست می‌خواهد همیشه در رأس باشد و به سیاهان توهین کند در حالیکه واقعاً نمیداند چه توهینی به خودش می‌شود.

مشکل بزرگی که در اینجا پیش می‌آید اینست که سیاهان اغلب فاقد مهارت‌های فنی هستند و مدت مديدة ایست که از صنعت سینما به دور هستند. وان پیبل عقیده دارد که عده زیادی از کارگردانهای سیاه هستند که در سازمانهای آموزشی سفیدپوستان وارد شده‌اند و سعی کرده‌اند یا فتنی که فرامیگیرند، از استعداد خلاقه خود مسائلی را که سفیدها در مورد آنها کوتاهی کرده‌اند دوباره به کار گیرند. از این نظر صحبت از تجدید حیات فرهنگ سیاهان کاری بیهوده است. اگر اتهام مخالفین را از نقطه نظر، تراژدی و خشونت درست بدانیم این گونه فیلمها و کسانیکه به دیدن آنها علاقه دارند. سبب ایجاد جنبش تازه‌ای در زندگی سیاهان است— چرا که باید گفت— سیاهان یک نقش کلیشه‌ای را که برایشان رفع آور بوده از داده‌اند و فقدان آن نأسفی ندارد.

سیاهان بدون درنظر گرفتن درک انتقادی سفیدها می‌خواستند بدآنند کدامیک از فیلمهای جدید از مسائل آنان سخن می‌گویند و تهیه کنند گان چه نوع فیلمی را به بازار عرضه می‌کنند؟ مهمترین مسئله اینست که در این فیلمها سیاهپوست بر سفیدپوست بزرگی دارد. او را مسخره می‌کند. با وحقه میزند، روی دست او بلند می‌شود. البته تمام اینها در لفافه‌ای از سهل و نشانه. در فیلم «شفت» با یک سیاه بزرگ و برومی شویم. این البته صرفاً برای تفریح بود و بهرحال سبب ایجاد حسن اتفاق‌جویی می‌شد. این فیلم را «ملوین وان پیبل» نوشته و کارگردانی کرده. موزیک و بازی هم از خود اوست. اوتا کنون دورهان نوشته و اوین— سیاهپوستی است که فیلم ساخته است.

ابعدها به فرانسه رفت و در آنجا فیلم Storg of 3 day pass را ساخت که در سال ۱۹۶۷ به جشنواره سانفرانسیسکوراه یافت و به عنوان فیلم انتخابی جشنواره مورد توجه منتقدین قرار گرفت.